

Veelgeliefden,

God is groter dan ons hart. (1 Jo.3,20) Magistrale woorden die sint Jan in zijn eerste brief schreef. *We mogen voor zijn aanschijn ons geweten gerust stellen ook als het ons veroordeelt.* (vers 19) Een machtige uitspraak. Te meer als we ons realiseren dat in twintig eeuwen kerkgeschiedenis zovelen in angst geleefd hebben voor het schrikwekkend oordeel. In een klap wordt dit alles weggevaagd. Zelfs als ons geweten ons veroordeelt. Als we deze woorden werkelijk toelaten en in ons hart laten neerdalen, dan zal toch alle angst en onzekerheid als sneeuw voor de zon moeten verdwijnen. Dit is een blijde boodschap van Gods genade en geen neerdrukkende gedachte over de vraag of we wel of niet gered zijn.

En toch ... De passage gaat in eerste instantie over onze zelfkennis. Hoe kijken wij tegen onszelf aan: veroordelend, afwijzend? Of zijn we blij met onszelf. De moderne psychologie wijst op het belang onszelf te beminnen. En God vraagt de naaste te beminnen als onszelf. Of zijn we voortdurend bezig aan onszelf te twijfelen: doe ik het wel goed? Zijn we wel echt kind van God? Vooral de twijfel aan onszelf kan ons volledig ondermijnen. Het tegenovergestelde van twijfel is niet trots of zelfverzekerdheid, maar bij Johannes: vrijmoedigheid, dat wil zeggen steunen op God, leven vanuit de vrijheid van de kinderen Gods. Ons hart beschuldigt ons? Dat kan zijn dat we een kwaad geweten hebben, dat wil zeggen bekering nodig hebben, maar het kan ook een kleingelovig geweten zijn dat ons veroordeelt. Als antwoord wijst Johannes ons erop dat we mogen vertrouwen op Gods belofte. *God is groter dan ons hart.* (vers 20) Dit is niet dogmatisch bedoeld: Gods alwetendheid. Geen mensenhart kan tegen Hem op. God weet alles (Jo. 16,30) en weet dat wij Hem beminnen ondanks onze zonden (Jo 21,17) Niet de zorgeloze gelovige maar de gewetensvolle wordt geplaagd door schuldgevoelens.

God weet alles. (vers 20) Bij velen komt hierbij een negatief beeld naar boven. God kent al onze gebreken en zonden en is dus een soeverein rechter waar we ons aan moeten uitleveren.

God weet alles. Dat zou een geruststelling voor ons moeten zijn. Hij weet alles. Dat betekent niet dat Hij alles zal goedpraten omdat Hij alle achtergronden kent, al onze psychische zwakheden en kwetsuren waardoor we vaak anders reageren dan de liefde van ons vraagt. Het betekent dat Hij ons verleden en onze toekomst kent en wij op Hem mogen vertrouwen, ja zelfs *vrijmoedig met Hem omgaan.* (vers 21) Johannes is positief: de liefde mag ons geruststellen, want volgens sint Petrus: *de liefde bedekt tal van zonden.* (1 Petr. 4,8) God kent onze achtergrond, Hij is onze ondergrond waarop wij mogen steunen.

Waarom toch die twijfel? Dat komt door één woordje: 'dan'. *Dan mogen wij ons geweten geruststellen.* Johannes geeft ons een maatstaf: *liefhebben, niet met woorden en leuzen, maar metterdaad en in waarheid.* (vers 18) Sint Jan maakt een onderscheid tussen in schijn liefhebben en echt beminnen. Elders gebruikt hij de uitdrukking: *in Geest en waarheid aanbidden* (Jo. 4,23.24) Maar liefhebben, echt liefhebben is een intiem

gebeuren tussen God en de mens. Johannes verwijst graag naar deze intieme wederzijdse relatie met de woorden: 'blijven in'. De vergelijking van de wijnstok werkt dit verder uit. Blijft in Hem en Hij blijft in ons. Wij kunnen dat niet uit onszelf bewerkstelligen. En toch is het de maatstaf: de maat van de liefde. Daarom moeten we ten diepste beseffen dat het een gechenk is, genade. Liefde is geen algemeen menselijke mogelijkheid maar een gift. De mogelijkheid om lief te hebben wordt ons geschonken. God zelf geeft ons de mogelijkheid om hieraan te beantwoorden en aan Hem te behagen door het gebod van de liefde te onderhouden. Hij schenkt het ons.

En dit is zijn gebod: van harte geloven in de Naam van zijn Zoon Jezus Christus en elkaar liefhebben. (vers 23) Geloven wordt eerder genoemd dan liefhebben. Dit laat een onderlinge verhouding zien, namelijk dat liefde gebaseerd is op geloof. Het geloof is onze keuze. Voor het tweede, de liefde, moeten we ons openstellen om het te ontvangen. Wie gelooft, zal gered worden. *We mogen voor zijn aanschijn ons geweten gerust stellen ook als het ons veroordeelt.* (vers 19) Want in het evangelie van sint Jan lezen we: *Wie in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren zoon van God.* (Jo 3,18) En: *wie luistert naar mijn woord en gelooft in Hem die Mij zond, heeft eeuwig leven en is aan geen oordeel onderworpen.* (Jo 5,24)

Maar, onverbeterlijk als we zijn, denken we misschien: heb ik wel het geloof? Heb ik wel het juiste geloof? Heb ik wel voldoende geloof? En Onze Lieve Heer slaakt dan een diepe zucht. *God weet alles.* Hij weet hoe zwak we zijn en hoe onzeker. Ja, Hij weet dat wij zondaars zijn en hier op aarde blijven. Hij vraagt dat ene waaruit al het andere volgt: dat wij 'ja' zeggen. In de paasnacht hebben we openlijk ons geloof beleden en zo dadelijk zullen we dit herhalen in het zingen van ons Credo. Dan mogen we vertrouwen, ook al zijn wij zondaars. *We mogen voor zijn aanschijn ons geweten gerust stellen ook als het ons veroordeelt.* (vers 19) Durven wij met de heilige Theresia van Lisieux zeggen: Ik ga rechtstreeks naar de hemel. En tot haar medezuster die dit hoogmoedig vond en meende het vagevuur nodig te hebben, zei ze: dan krijg je het vagevuur omdat je te weinig vertrouwen hebt. Het is onze keuze om volledig te vertrouwen, ook al moeten we weten dat dit geen makkelijke weg is, een kruisweg. Maar: *God is groter dan ons hart.* Hij zal het laatste woord in ons leven hebben. Hij zal zich aan zijn beloften houden.